

TELEVİZYONUN ÇARPIŞAN KİŞİLİKLERİ: LARRY KING-FATİH ALTAYLI VE ÖNE ÇIKAN ERKEKLİKLERİ

E. Nezh Orhon*

ÖZET

Televizyonlarda izlediğimiz farklı çeşitteki birçok programın yanısıra, yer alan programlarda da farklı karakterlerle karşılaşmaktayız. Programlarda yer alan her bir karakterin ayrı bir özelliğinin olduğunu söylemek de doğru olacaktır. 'Teke Tek' ve 'Larry King Live' programlarında yer alan sunucu-yöneten konumundaki erkek karakterlerin temsil ettikleri erkek (masculine) veya aşırı erkek (hypermasculine) imgeleri; birbirlerine karşı temsil ettikleri benzer veya farklı erkeklikler ayrı özellikler ve anlamlar taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: Televizyon, erkeklik, aşırı erkeklik.

CONFLICTING CHARACTERS IN TELEVISION: LARRY KING-FATİH ALTAYLI AND THEIR APPEARING MASCULINITY

ABSTRACT

Characters on television appear in different programs. Besides having different kinds of programs on television, there are also variety of characters in different television programs. It would be appropriate to say each character in television programs have different speciality. In television programs, 'Teke Tek' and 'Larry King Live', characters in presenter-moderator roles present different masculine or hypermasculine images; they may carry similar or conflicting specialities and meanings.

Keywords: Television, masculinity, hypermasculinity.

GİRİŞ

Günlük hayatımız içerisinde karşılaştığımız her ayrı insanın kendine ait özellikleri olduğunu çoğu zaman dile getirmişizdir. Kimi zaman çok komik bulduğumuz bir insanın yanında, çok garip bulduğumuz insanlarla da karşı karşıya olabiliriz. İnsanları bu şekilde değerlendirirken pek de cinsiyet ayırımına gitmeyiz. Günlük hayatımızın tersine, kitle iletişim araçlarında yer alan karakterlere baktığımızda ise, eğer o karaktere duyulan bir özlem veya yakınlaşmadan da bahsedebiliyorsak, hoş olmanın, komik olmanın yanında çoğu zaman cinsiyeti de ekler hale geliyoruz. Artık, hoş bir tip yerine, ne hoş bir erkek veya kadın diyoruz. Yıldızı yıldız yapan cinsiyeti ve cinsel kimliği ile sunulan özellikleri oluyor.

Televizyona baktığımızda da durum pek farklı değildir. Haber spikerlerinin en ufak saç değişikliklerini tespit ediyoruz, yakışıp yakışmadığını düşünür hale geliyoruz. Aklımızda şekillenmiş olan tipe ve bağlı olduğu (sunduğu)

cinsel kimliğe uyup uymadığını sorgular hale geliyoruz.

Bu araştırmanın konusu da sergilenen cinsiyet kimliklerine bağlı olarak Fatih Altaylı'nın ('Teke Tek' programının sunucusu) ve Larry King'in ('Larry King Live'in sunucusu) erkekliklerini ve hatta varsa aşırı-erkekliklerini (hypermasculinity) taşıdıkları özelliklere bağlı olarak ortaya çıkarmaktır. Bu durumda yapılacak ilk çalışma, erkekliğin (masculinity) tanımını yapmak olacaktır.

1. ERKEKLİK (MASCULINITY)

Lynne Segal (Segal 1992:37), erkekliği dışarıdan görüldüğü gibi sert, kesin hatlı olarak tanımlamanın hatalı olacağını belirtmektedir. Segal'e göre erkeklik bir kırılma noktası içinde taşımakta ve böyle bir yapıya sahiptir. Leonard Woolf (Ashplant yılı yok: 24)'un tarifleriyle (belki kırılmanın temeli de burada yatmakta), gerçek düşünce ve duygularını açıklamaktan

* Yrd. Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi

çekinmek (bunun sebebi olarak alaya alınmak veya onaylanmamaktan korkmak olarak belirtmekte), korkularını dışa vurmaktan korku duymak erkekliğin erkekliği var eden özelliklerdendir. Böylesine bir baskının çerçevesinde erkek de genelde, kavgacı, kahramanlık peşinde koşan, söylediklerinin doğru olarak kabul edilmesini bekleyen, içkiyi seven ve en önemlisi erkekliğini savunur bir biçime dönüşür. Bu tarif bir anlamda alışılmış erkeklik tanımı yerine de geçmektedir.

Nigel Armistead (Armistead 1975:142), erkekliği iktidar peşinde koşmak olarak görür. Armistead'e göre, erkeklik, dışarıya açık olmamak, rekabetçi, sıkıcı, duyarsız olmaktır; insanlardan ve süreçlerden çok şeylerle ve hedeflerle ilgilenmektir ve erkekler bu role itilmektedirler.

Belirtilen korkuları yaşayan erkek ve buna bağlı erkeklik, karşı cinsi sindirilmesi gereken bir düşman olarak görür. İşte bu noktada, Klaus Theweleit (Theweleit 1987:163)'in, erkekliği faşizme (Hitler Almanyası'na) benzettiğini görürüz. Erkekliğe bir tehlikeye karşı cins. Bu faşizmin (erkekliğin) karşımıza çıkış biçimleri farklı farklıdır. Sporcu erkek, politikacı erkek, kadınlar konusunda başarılı erkek, v.b. Burada belirtilen özellikleriyle sahip olunan erkeklik her zaman "iş başarıyla bitirmeyi" amaca edinen korku dolu (bu alanlarda da başarısız kalmaktan veya başarısızlığının anlaşılacağından korkan) bir erkekliktir. Başarıları sonunda (bu korkuları, tereddütleri büyük başarıyla örtmesi sonucunda) ödüller kazanır. Bu ödüller, aslında onun erkekliğine verilen ödüllerdir.

Sosyolog David Morgan (Morgan 1987:48), erkeklikle ilgili önemli bir örnek verir. Morgan'a göre, birçok toplumda askere gitmiş erkeğe, erkekliğini kazandığı, adam olmaya başladığı gözüyle bakılır. Çünkü, askerliğin erkeğe ait değerleri kutsallaştırdığı düşünülmektedir. Ancak, Morgan bunun tam tersini iddia etmektedir. Askerlik erkekliğe karşı en önemli tehlikelerden biridir. Askerlikte 'adam etme' süreci dediğimiz süreç erkekte varolan zayıflıklara ve korkulara karşı verilen savaştan ibarettir. Zayıf erkek, korkan erkek, atlayamayan, zıplayamayan erkek, her zaman alay edilen ve emredilen olmuştur. O halde, erkekliği

kazanmak dediğimiz askerlik erkeğe yapabileceği şeylere karşı özellikler kazandırmaktan daha da öteye gitmemektedir. Ancak, bunu yaparken senin zayıfların, eksikliklerin bunlardır demekten, erkeği bir başka erkeğe güldürerek yapmaktan da kaçınmaz.

Ray Raphael (Raphael 1988:103) ise, erkekliği bir çizgiyi aşma çabası ve aşmışlık olarak görür. Belli şeyleri yapmışlık ve başarmışlık erkeklik anlamını taşır. Ancak, burada yapılan tanım da erkeksi bir yaklaşımı sergilemektedir. Erkek açısından erkeklik egemenlik kurmak ve bunun çabasında olmak demektir. İşte, bu noktada Raphael'in bahsettiği çizgiyi aşma bunun başarılmasıyla gelinen noktadır.

Erkekliğin kesin kuralları vardır. Kullanılan dil, cinsiyetin öne çıkarılması, gücün elde olduğunun sergilenmesi ve benzeri birçok şey erkekliğin klişeleri içerisindedir. Peki, bunlar neden böyledir? Korku duyulan şeyleri daha da dışa vurarak örtme çabasıyla ortaya çıkmaktadırlar. Örneğin, cinsiyet korkulan bir şeyse, daha da fazla cinsel başarılarla ilgili hikayeler anlatılmaya başlanmaktadır. Ben, geçmişte şöyle başarılı bir kişiydim denmektedir. Anlatılanlar da, erkekliğin söylemleri haline gelmeye başlar.

2. AŞIRI ERKEKLİK (HYPERMASCULINITY)

Aşırı-erkeklik adından da anlaşılacağı gibi erkeklik ötesi bir süreç ve durumdur. Erkekliğin fazlasıyla öne çıkarılmış halidir. Bir anlamda, erkeklikten gurur ve onur duyma tablosudur. Erkekliğin daha da öne çıkarılması anlamını taşımaktadır. Lynne Segal'in de işaret ettiği şekliyle, polisler ve askerler içinde buldukları üniformalarıyla bir tür aşırı-erkeklik sergilemektedirler. Statülerini, güçlerini ve erkekliklerini öne çıkartmak ve diğerlerine sergilemek çabası içersindedirler. Ancak, bu şekilci ilerleyiş her zaman kendisini içinde bulunmak istediği doğrultuda sergileyememektedir.

Richard Dyer (Dyer 1986:67), aşırı erkekliğin sergilenmesi bakımından erkeğin içine düşebileceği durumu şöyle açıklamaktadır: "Eğer şu sakallı, iriyarı, biracı herif de şorolo çıkıyorsa artık kime 'gerçek' erkek denilecek?"

Aslında burada aşırı-erkekliğe verilebilecek olan örnek az önce yukarıda verilen örnekle yer değiştirebilir. Erkekliği, liberal hayattaki monopol olmaya çalışan güç olarak görürsek, aşırı erkeklik bu durumda Hitler faşizminin (monopol olmayı başarmış) yerini alacaktır.

Dilbilimci Robin Lakoff, günlük hayatımız içerisinde birçok rolle yer aldığımızı belirtir. Bu hayatın içinde bazı kişiler bazen babalık, bazen krallık, bazen tanrılık, bazen de kahramanlık yaparlar... Hatta bazıları bizim için kılıç taşırlar ve şampiyonduklar diye düşünür. İşte, aşırı-erkeklik de herkesin olamayacağı bir şeydir. Özellikler gerektirmektedir.

Her şeyden önce, aşırı-erkeklikte öne çıkan görünürlüktür. O kişiyi daha ilk başta havasından anlarız. Kimi zaman olmak istediğimiz şekilde karşımıza çıkar. Tam anlamıyla mükemmellik taşımaz ama aradığımız hava onda vardır. Birşeyle kesin bir farklılık sergiler.

Görüntü dediğimiz zaman akla gelen asla feminen bir görüntü değildir. Sıkı adam (tough guy) görüntüsüdür. Elinden kolay kolay kurtulunamayacağının göstergesidir. Erkek bir anlamda fiziği ile de bunu sağlamlaştırmaktadır. Erkeklik yumuşak, ufak bir vücudu kabul edebilir ama aşırı-erkeklikte sert vücut hatları (hard body) esastır. Susan Jeffords (Jeffords 1994:76)'un da belirttiği gibi, böyle bir erkeğin egosu da dışarıda görünen görüntünün (fiziğin) kalesi durumundadır.

John Orman (Orman 1987:56)'ın açıklamalarıyla aşırı-erkeklik, hayatta ve özel ilgi alanında rekabetçidir. Genellikle atlet yapılı ve sporcu kafalıdır. Her zaman kesin ve açıktır, belirsizlikler içermez. Duygusuzdur ve asla dışa vurmaz. Güçlü ve saldırgandır, asla zayıf ve çelimsiz görünmez. Enerjiktir. Sonuç olarak, gerçek erkektir. Asla feminen değildir.

Susan Jeffords aşırı-erkekliğin sahip olduğu özellikleri belli maddeler halinde açıklamıştır. Birincisi, erkek sözün sahibidir. Burada erkeğin dediğinin doğru olarak kabul edilmesi gerektiğini anlayabiliriz. Aynı zamanda, erkek bir konuyla ilgili fikir verilecekse bunun en önemli kişisidir. Sonuca götürecek olan ve izlenecek olan onun sözleridir.

Aşırı-erkekliğin öne çıkabilmesi için o erkeğin diğer erkeklere veya kişilere oranla daha fazla işlenmesi gerekmektedir. Bu da over-identification anlamına gelmektedir. Gerek fiziksel özellikleriyle, gerekse hikayesiyle sıradan biri olmadığını kanıtlamalıdır.

Şüphesiz, bu erkeğin sıradan olmadığını ortaya çıkartmada en önemli araç, yine onu bir problemin üstesinden gelirken görmek olacaktır. O halde, bir şekilde bir sorunu vardır ve olacaktır. Zor da olabilen şeylerde kimi zaman çok da yara alarak kurtulabilen yine odur. Bu zorluklardan kurtulması yine yukarıda belirtildiği gibi gerçek erkek olduğunu ortaya çıkartmaktadır. Erkek gibi erkektir. Erkek oldur: 'Be a man.'

Erkeğin zor işlerin üstesinden gelmesi büyük ölçüde çevresindekilere söz geçirmesine bağlıdır. Yap dediği zaman yapılmalıdır. Bir anlamda, otoriteyi kurabilmeli, otorite sahibi olmalıdır. Aksi taktirde, etrafındakiler kendisi ve sergilediği erkeklik açısından tehlike oluşturmaya başlayacaklardır.

Sonuçta, erkeğin aşırı-erkekliğini sergileyebileceği olaylara ve hikayelere sahip olması gerekmektedir. Askeri hikayeler, asabellikler, kavgalar, sertlikler hatta şiddete yönelik seks en iyi araçlar olacaktır. Kimi zaman bir duygusal yakınlık içerisinde seksi çekiciliğini öne çıkarır. Cazibeliyim der. Kimi zaman bu cazibesini bir işi tamamlayabilmek için kullanır.

Erkek o kadar öne çıkmaktadır ki, erkeğin yer aldığı olaylar ve durumlar ikinci plana itilir. Erkek merkezi kaplar hale gelir. Bu, hem fiziksel özellikleriyle, hem de bir çeşit karşı tarafın özlem duyacağı kişi haline gelmesi ile olur.

3. ERKEK KAHRAMANLARIN TELEVİZYON PROGRAMLARINDA YER ALIŞI

Dikkat edersek, televizyonda varolan erkek veya kadın karakterler çoğu zaman sıradan değillerdir. Bir anlamda, ilgi uyandırabilmek, reyting toplayabilmek, örnek olabilmek için idealize edilmiş tiplere yer verilir.

Türkiye'de olsun, yabancı ülkelerde olsun, televizyon programlarında yer alan karakterlerin programlarda yer alış biçimlerinde kendile-

rine özel bazı farklılıkları vardır. Kimi programlar çekici erkek ve/veya kadınlara yer verirken, kimi programlar kanı lideri olarak gördüğümüz, fikirlerine güvenildiğine inanılan kişilere yer verirler.

Özellikle Türkiye’de, televizyonda yer alan tartışma programlarına baktığımızda sunucuların genelde erkek olduğunu görürüz. Bu durum, çoğu diğer ülkeler için de böyledir. Bu programları sunan erkeklere baktığımızda ise birbirlerinden çok da fazla farklılıklara sahip olmadıklarını görürüz. Karşılarında yer alan kişilerle bir rekabet, kendilerini ispat etme çabası içindedirler. Genellikle, son söz de kendilerine ait olduğundan sonucu istedikleri noktaya getirirler. Robert Grant (Grant 1987:22)’in spor müsabakalarında yer verdiği bölümler aslında tartışma programlarında erkek sunucunun sahip olduğu özelliklerle neredeyse aynıdır. Bir kere, programın kendisi sayılara (skorlara) dayalıdır. Kimi zaman şu kadar sürdü denir, kimi zaman şu kadar kişiyi konuk etti denir, kimi zamanda şu kadar süredir yayınlanıyor denir. Şüphesiz, sunucu erkek karakterin geçmiş deneyimleri de karşımıza belli noktalarda çıkmaktadır. Bir rekabet olmak zorundadır. Bu rekabet, ya sunan erkekle karşıdaki arasında, ya da sunucunun karşısında oturan iki kişi arasındadır. Sunan kişi, programıyla ilgili belli bir motivasyona sahip olmalıdır. Aynı zamanda, yaptığı işe, programına olan bağlılığını kanıtlamalıdır. Günlük yaşantısı içinde yaptığı işe bağlı olarak karşısına çıkabileceklere karşı idmanlı olmak zorundadır. Başarısızlık her an beklenebilir ama programda son söz kendisine ait olduğundan (taraf olabilirliğinin yanında aynı zamanda da hakemdir) sonucu belirleyici özelliğe sahiptir. Yukarıda belirtilen açıklamalara paralel olarak, Amerika Birleşik Devletleri’nde CNN’de yer alan Larry King Live programının sunucusu Larry King ile Türkiye’de Kanal D’de yer alan Teke Tek programının sunucusu Fatih Altaylı’nın (varsa) aşırı-erkeklikleri arasındaki bağ ve farklılıklar incelenmeye çalışılmaktadır.

4. LARRY KING KİMDİR?

a. Larry King

Amerika Birleşik Devletleri’nde olup Larry King Show’u bilmeyene pek rastlanmaz. O,

sadece CNN’in yıldızı değil, tüm Amerika’nın ve hatta dünyanın yıldızdır. Aslında, sahip olduğu özellik yıldızlıktan biraz daha farklıdır. Herkesin konuşmak, derdini anlatmak ve kabul görmek için çabaladığı birisidir Larry King. Sanki sığılmak istenen bir babadır. Larry King’in programı bir kablo yayında yer almasına rağmen, bu kendisinin bilinmesine pek de engel olamamıştır. Kendisi, televizyonun yanında USA Today adlı gazetede de köşe yazarlığı yapmaktadır. Görüldüğü gibi, Larry King bizlerin kendisine ulaşabilmemiz için her türlü şansı tanımıştır. Bu durum, bu kadarla da kalmamaktadır. Eğer kendisini dinlemek, belli konularda fikrini almak veya eğlenmek istiyorsanız kendisi sizinle çalışmaya hazırdır.

Larry King, kendisi için hayranlık duyulan bir kimse haline gelmiştir. Hakkında birçok yerde, birçok defa yazılar çıkmış, otobiyografileri yayımlanmıştır. Yayımlanan kaynaklar King hakkında fazla detaylı da olmasa bir fikir vermektedir. O sadece meşhurların değil, meşhur olmayanların da dünyanın diğer ucundan ulaşabileceği bir kahramandır.

Larry King’in radyo ve televizyonla başlayıp, bugün gazeteyi de eklediği çalışmaları 40 yılı aşan durumdadır. Larry King, Brooklyn, New York’ta doğar ve büyür. Babası bar sahibidir ve kendisi dokuz yaşındayken ölür. Annesi, kendisine ve kardeşine bakabilmek için sosyal yardım alır. Babasının ölümü, Larry’nin okul hayatını da etkiler ve liseyi zorla bitirdikten sonra annesine yardım etmeye karar verir. Küçüklüğünden itibaren New York’taki bir radyoda çalışmak ister. Yirmi yaşlarında UPS (A.B.D.’de özel posta şirketi)’de dağıtımçı olarak çalışmaya başlar ve asla rüyasına ulaşamayacağını düşünür.

CBS’in bir sunucusu ile karşılaşması ve tavsiyelerini dinlemesi King’in radyonun patlama yaşadığı Florida’ya gitmesine neden olur. Birçok iş başvurusunun ardından, Miami’de bir radyoda disk-jokey olarak işe başlar ve güney Florida’da meşhur hale gelir. 1960 yılında, Miami’de ilk televizyon programını yapar. Altmışlı yıllar ve yetmişlerin başından itibaren sürdürdüğü yerel radyo ve televizyon çalışmalarına gazetede köşe yazarlığını da ekler (Biographies Friars Club of California yılı yok:13).

Yetmişlerdeki felaket Larry'e pahalıya mal olur. Parasal konulardaki bazı uygulamaları karşısına sorun olarak çıkar ve kendisini radyodan, televizyondan ve gazeteden ayırır. Büyük borçtadır ve meşhur olduğu Miami bölgesinde bile iş bulamamaktadır. Kariyeri üzerinde yeniden çalışmaya başlar; dergilere makaleler yollar ve Batı Sahili'nde (California sahil şeridi) bir radyoda çalışmaya başlar. 1970'lerin sonunda yaşadığı fırtınalı dönem yatıştır ve tekrar güney Florida'ya döner. Bu sefer, toplumda edindiği ismi korumaya kararlıdır.

1978 yılında, The Larry King Show ulusal yayına çıkar ve bu ulusal çapta ilk aranabilir show programıdır. 1985 yılında Cable News Network (CNN), Larry King Live'ı televizyonda ilk uluslararası aranabilir program olarak yayına sokar. King, atletlerle, aktörlerle, yazarlarla, politikacılarla ve birçok yabancı ile söyleşiler yapar. Bu konuşmaların etkinliği kendisini, milyarder Ross Perot'un yine aynı programda, canlı yayında Amerika Birleşik Devletleri Başkanlığı'na adaylığını açıklamasıyla kanıtlar (Biographies Friars Club of California yılı yok:16).

1992 yılı seçimlerinde, King'in show programı adaylar için gözde bir yer halini alır. 1993 yılında tarih yazan bir olayla, Başkan Yardımcısı Al Gore, Ross Perot ile üzerinde çok tartışılan Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması'nı Larry King'in programında tartışmayı kabul eder. Bundan sonra konunun Kongre'de tartışılması göz önüne alınır. Larry King, politikacılara ve fikir liderlerine yakın olmak için evini Washington, DC'ye taşır (Biographies Friars Club of California yılı yok:17).

1997 yılı Larry King için önemli bir yıl dönümüdür. Yayıncılıktaki 40. yılını kutlamıştır. 30.000'den fazla söyleşi, Amerika Birleşik Devletleri'nde baştan sona okunan USA Today'deki haftalık köşesi ve dünyadaki milyonlarca kişi tarafından dinlenen ve izlenen günlük radyo ve televizyon programları bu sürenin içine sığmıştır ve devam etmektedir.

Bir başka kaynak ise, Larry King'in programının dünyanın 210 ülke ve bölgesinde tahmini 170 milyon insan tarafından düzenli olarak izlendiğini belirtmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki büyük yayıncılık birliklerin-

den ödüller kazanmış ve 1993 yılında "Talk Show Host of the Year" seçilmiştir. 65 yaşındaki Brooklyn'li King'e hayatının rüyası sorulduğunda, "Yerine geldi, onu yaşıyorum." diye cevap vermiştir. Mesleki çalışmalarının yanında dokuz da kitap yazmıştır (Robb Reader Meet Larry King yılı yok:26). Kitaplarının bazılarının isimleri şöyledir: Larry King by Larry King, 1982; Tell It to the King, 1988; Mr. King. You're Having a Heart Attack, 1989 gibi (CNN Anchors & Reporters - Larry King yılı yok:4).

Larry King, yayıncılıktaki başarısını kalp krizlerini atlattığında da göstermeyi başarmıştır. Hatta bu yüzden, araştırmalarda ve parası olmayanlara yardım etmekte etkin olan Larry King Kardic Foundation'ın başkanıdır. 1997 yılı Eylül ayında, şarkıcı-model-TV sunucusu Shawn Southwick'le anjiyo ameliyatının öncesi akşamında evlenerek evlilik halkalarına bir yenisini eklemiştir (Larry King Star Bio ABCNEWS and Starwave Corporation yılı yok: 8).

Larry King'e katıldığı bir söyleşi sırasında herkesin programına katılabilmek için istekli olmasında niçin bu kadar başarılı olduğu sorulduğunda biraz duraklar ve şöyle yanıt verir: "Muhtemelen, onların ne yaptıklarına ilgili olmayışımıdır. İlgim, onların neden yaptığıdır. Eğer, bir itfaiyeci çocuğu kurtarmak için eve girmişse onun ne yaptığını bilmek istemem -zaten biliyorumdur- bilmek istediğim niçin yaptığıdır?" (Geibel yılı yok:12).

"Kiminle Nerede, Ne Zaman, Nasıl Konuşmalı" (King 1998:26) adlı kitabında, Larry King aslında konuşmaya ilişkin sırların ötesinde kendisini King (Kral) yapan özellikleri aktarmaktadır. Larry King, iyi konuşmanın doğuştan kendisinde olduğunu vurgulamaktadır. Bu bir anlamda tanrısal bir gücü, erkeğin sahip olmak isteyeceği özelliği sunmaktadır.

Krallık özelliği aslında sonradan kendisine sunulan bir özelliktir. Gücünü, etkisini ispat etmesi ile elde etmiştir. Larry, King soyadını daha işe ilk başladığı gün almıştır. Çalışmaya başlayacağı istasyonun genel müdürü, kendisine Zeiger soyadını kullanamayacağını, bunun etnik bir isim olduğunu belirtmesiyle King soyadını alır (King 1998:16); Krallık taçını

takar ve o artık Larry 'King'dir. Larry King'i televizyonda programında izlediğimizde kendisinin konuşmaya ne kadar istekli olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Ancak, kendisi ilginin yeterli olmadığını daha fazlasına ihtiyacımızın olduğunu belirtir. Bu, kendisine açılacak kişilerle karşı bir tür babalık görevidir de.

"CNN'deki şovumu izleyenler konuklarımın ilgimi farkederler. Onların gözününün tam içine bakarım. Koltuğumda öne doğru eğilir, konuklara kendileriyle ilgili sorular sorarım. Herkese saygı gösteririm, başkanlardan Muppet şovdaki kurbağa Kermit ve Miss Piggy'ye kadar... Evet, şovuma onlar da konuk oldu. Eğer ilgilenmediğinizi veya onlara saygı duymadığınızı düşünürlerse konuşamazsınız." (King 1998:20-21).

İşte, King'e krallığı veren de budur. Halkı onu arıyorsa bulmalı ve derdini anlatabilmelidir. Şüphesiz, dertleri dinlenilmelidir. Burada her kesimden, herkese ulaşma şansı veren de yine ilk O'dur. Yurt içi veya dışından bağlanan telefonlar misafirine veya kendisine ulaşmanın en önemli yoludur. Bunu da ilk sağlayan yine King olmuştur.

Bir erkeğin genelde ilgilenebileceği şeylerle ilgilenir kral. Konuşmalarında, yazılarında ve hakkında yazılanlarda ilk öne çıkan Yahudi ve Brooklyn'li oluşudur. Miami Dolphins (Amerikan Futbolu takımı) takımını tutmaktadır.

CNN'deki Larry King Live'ı izlediğimizde dikkati çeken bir başka nokta vardır. King, her zaman sözün sahibi değildir. Dinlemesini bilir ve gerekince konuşur. Söze devamlı müdahale etmez. Aynı zamanda iyi bir dinleyicidir de. Mario Puzo'nun yarattığı baba karakterini düşünelim. Acaba bir benzerlik yok mu? Şüphesiz var. Her iki baba da sıradan konuşmazlar. Az ve öz. Mesaj kısa ve anlaşılırdır. Yerinde söz tüm açıklamalara bedeldir. Çok fazla beden hareketi göremeyiz. Bu babalara göre bir özellik değildir. Onlar hareketin başlatıcısıdır. Uygulayıcıları değil.

Larry King, yine de beden dilinin kimi zaman gerekli olduğunu belirtir. Bu durum beden dilinin sadece iletişimin bir parçası olmaktan kaynaklanmamaktadır. Bir tür erkeksi güç

gösterisidir. King (King 1998:42) kitabında bugünkü jüri sisteminde bile beden dilinin ne kadar önemli olduğunu vurgulamış ve kararları etkileyebildiğinin altını çizmiştir. O halde, beden dili bir tür güç gösterisi, erkeğin tarifine ilişkin bir özellik ve en önemlisi bir otorite simgesi. Larry King, karşısındakine karşı gücü ve otoriteyi işte böyle bir özelliklerle sağlamakta: Konuşmacıyı dinlerken hafif öne doğru eğilerek ilgili ve dinlemekte olduğunu vurgulamakta, gözleri ile karşısındakinin gözlerinin içine bakmaktadır. Gözleri, 'merak etme, seni dinliyorum' demektir.

Fiziki özelliklerin yanında, sözleri de kendisinin buldukları yerin hakimi olduğunu kanıtlamaktadır. 'Ne' (What) kelimesinin yerine Niçin (Why) kelimesini kullanması bir tür sorgulama ifadesidir. Ancak, bunu karşısındakine hissettirerek yapmaz. Naziktir ve tartışılan konuyla ilgili ince noktalarda kullanır. O, yanıt alan kişidir. Tartışan değil. Baba'yı baba yapan da budur. Bu durumla ilgili bu özelliğini şu şekilde açıklar:

"Sadece kendi bildiğinizi söylemeyin. Çevrenizdekilerin fikirlerini de aldığınız sürece iyi bir konuşmacı sayılırsınız. Olayları kontrol etmede çok başarılı biri olan Henry Kissinger bu konuda muhteşemdir. Çok hakim olduğu bir konuda bile -hakim olduğu konu da fazladır- hep döner sorar, 'Siz ne düşünüyorsunuz?' (King 1998:4).

King'i izlediğimiz mekana bakalım. Her zaman setlerde karşılaştığımız çiçekler King'in setinde yoktur. Masa üzerinde King'in hakimiyeti dikkati çeker ama daha önemlisi karşısındaki de rahat edebilecek şekildedir. Zorlanmış bir şeye rastlayamayız. Set ilk gününün aynıdır ve sık sık yapılan değişiklikler bu set için geçerli değildir. Bu durum aynı zamanda, programın sağlamlığına, gücüne ve köklü yapısına ilişkin mesajı da içermektedir. Masanın arkasında kalan fonda noktalardan kurulu bir harita vardır. Bu, en uç köşede bile olsa Kral'ına ve CNN'e ulaşabileceğini işaret etmektedir. Gelişigüzel bir şey yoktur. Masanın üzerinde saati ve bilgileri gösteren araçlar vardır. Bir de MİKROFON. Diyebiliriz ki, bunca mikrofon varken, yakaya takılabilecekler varken, neden bu eski tarzdaki büyük mikrofon. Simgesel

olarak, kralı kral yapan pelerinidir, tacıdır ve giyinişidir. Mikrofon, King'in gücünü, erkekliğini, etkisini ve köklü geçmişi ortaya koyan fallik bir simgedir.

Kralın giyinişi kendini fazlaca öne çıkartmayan ama 'ben buradayım ve karşınızdayım' diyen bir yapıya sahiptir. Gözlük çerçeveleri koyu ve kalıncadır. Saçları her zaman hafif yana ve geri taralıdır. Saçlarında spreya veya jel olduğunu söylemek imkansızdır ama bu böyledir. Her programda takılı olan kravatı ve askıları işine ne kadar sarıldığının göstergesidir. İşinin peşinde olan bir kral, bir babadır. Karşısındaki ile yüzleşmeye her zaman hazır bir görünümde. Askılar olmadan olmaz. Bu bir çeşit kendini ifade ediş tarzıdır. Karşısındaki ile arasındaki yakınlık, kendisine hem kontrol hem de ortam açısından bir sıcaklık sağlar.

Larry King, bu baba özelliğini konuşarak nasıl kazanıyor diye sorabiliriz. İzleyene, karşısındakilere seslenişinde bir sıcaklık duyarız. Bu, onun kendisini olgunluğa ulaştırmış yaşının yanında kendisini izleyenlere el uzatış tarzıyla da açıklanabilir. King, bizim dert ortağımızdır. Kendisine, program yapımcısı, sunucu veya başka bir sıfatla değil; bir dost, deneyimli, başından çok hikayeler geçmiş bir yaşlı kurt dert ortağı olarak bakarız. Bu durum, biraz da yarattığı sitilden kaynaklanmaktadır. Dekorlar, giyiniş, hitap tarzı, yerleşim v.b. hep güven vericidir. Dokunmaya çekinmeyiz. Her şey gerçektir ve sıcaktır. Mario Puzo'nun Baba kahramanı da acaba bizde böyle kesin, değişmez hisler uyandırmıyor muydu?

b. Larry King'in Özellikleri (varsa hypermasculine)

Larry King'e ilk baktığımızda dikkatimizi çeken geriye taralı saçları ve gözlüğü olur. Saçları biraz aklaşmıştır. Sivri bir çeneye ve burna sahiptir. Gözbebekleri oldukça ufaktır. Elleri oldukça bakımlı ve incedir. Tahsin Yücel'in, İnsanlık Güldürüsü'nde Yüzler ve Bildiriler (Yücel 1997: 132) isimli çeviri kitabında, Balzac'ın sivri hatlı kişilerin genellikle belli üstünlüklere sahip olduğunu belirtir. O halde, bir anlamda Larry King fiziksel görünümüyle daha ilk anda bir özellik sergilemektedir. Larry King, genellikle karşısındakini dinler. Bu, aynı zamanda babalara özel bir durumdur. Pek ko-

nuşmazlar, bilginin aktarılmasını beklerler. Yine, Mario Puzo'nun Baba'sında olduğu gibi yavaş konuşmayı tercih eder. Sadece gerektiğine inandığı yerde söze girer. Eğer telefonda konuştuğu kişi sözü uzatırsa hemen keser ve devam eder. Gücünü ancak çok gerektiği anlarda kullanır.

Karşısındakine daima güven verici bir havada yaklaşır. Seni dinliyorum demektir. Hafifçe öne doğru eğilerek dinler. Masaya yaslanır. Konuştuğu anlarda istifini bozamaz. Sanki günlük hayatın bir parçasıymış gibi eli ağzına dayalı bir şekilde konuşur. Diyalogların gelişimi Larry'nin sorması ve karşısındakinin yanıtlanması şeklinde geçer. Bir anlamda, çok nazik bir şekilde sorgular durumdadır.

Baba, ailesine düşkündür. Belli değerleri vardır. King için de bu böyledir. Elindeki yüzük bunun en önemli göstergelerindedir. Düzgün bir gömlekle görürüz. Askısız asla olmaz. Gömlek genellikle renklidir ve kolları sıvanmış durumdadır. Kravat takar. Kolunda, klasik, fazla öne çıkmayan bir saat vardır. İlginç olan şey, diğer kolunda altın bir künyeye sahip olmasıdır. Belki de, ününün, zenginliğinin bir parçasıdır.

Bir söyleşide King, en sevdiği filmin Godfather (Baba) olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, en büyük başarısı sorulduğunda, yanıtı baba olmak olmuştur. Böylesine yanıtların benzerlik göstermesi tesadüf müdür? Belki de hayır. King de bir babadır. Erkekliği fazla öne çıkmaz. Hafif bir feminenlikten bile bahsedilebilir. Karşısındakine you (sen-siz) derken araya mesafe koyar. Emile Benveniste (Benveniste 1995: 34) 'nin belirttiği gibi, her 'siz-sen' dediğinde yeni bir deneyime doğru yol açmaktadır. Nesnel bir ilişkiden kaçınır. Karşısındakini adam yerine koyar. Ancak, kimi zaman yaptıkları herkesin yapmak için canını vereceği şeylerdendir. Güzel konuklar programın sonunda onun tarafından dudaklarından öpülür. Bu, babaya verilen bir ayrıcalıktır. Bütün erkeklerin yapmak isteyip de yapamaya-çağı bir şeydir. Ancak, bunu öne çıkartmaz, mütevazidir.

Üçgen bir masanın bir kanadında King, diğer kanadında ise konuk yer alır. Konuk profilden çekilirken, King, tam bize bakar gibi çekilir.

Birebir ilişkiye geçeriz. Masasının üzerinde az ve öz şeyler vardır. Bunlardan en önemlisi mikrofondur. Eski mikrofona dikkati çekmektedir. Larry King'i sembolize ederdir. Sihirli nesnesidir. Bir anlamda erkekliğinin göstergesidir. Masada, mikrofona yanında, notlar, kalem, saat ve telefonları gösteren bir cihaz vardır. En arka fonda ise her yerden ulaşılabilirliği simgeleyen noktalarından oluşmuş bir Amerika haritası vardır.

Sonuç olarak, Larry King dikkati çeken biridir. Bu durum öne çıkmayan bir şekilde meydana gelir. Zorlama yoktur. Erkektir. Ama aşırı değil. Sakindir ve dinlemeyi bilir. Bir 'baba' edasıyla davranır karşısındakine ve her zaman saygıyla yaklaşır. Aynı ölçüde saygı bekler. Sade bir masculine'dir. Ancak, itinalı ve kaliteli.

5. FATİH ALTAYLI KİMDİR?

a- Fatih Altaylı

Fatih Altaylı, meslek hayatına ilk olarak Cumhuriyet Gazetesi'nde spor yazarı olarak başlamıştır. O günlerde, bir okul olarak gördüğü Güneş Gazetesi'ne girer. Uzun süre maaş alamaz ama yine de önemli bir dönemdir onun için. Gazetecilik yıllarının ardından radyo dönemi başlar ve Best FM'e geçer. Radyoda uzun süre yöneticilik yapar. İlk haber yorumlarını da burada yapar. Daha sonra Kanal D adlı televizyon kanalından Teke Tek adlı program için teklif gelir ve tartışma programını hazırlayıp sunmaya başlar. Aynı zamanda Hürriyet Gazetesi'nde köşe yazarlığı yapar. Radyodaki çalışmaları da sürmektedir (Güven 1997: 8).

b- Fatih Altaylı'nın Özellikleri (varsa hypermasculine)

Fatih Altaylı'da ilk dikkati çeken özellik, kirli sakala sahip olmasıdır. Amerikan tarzı kesilmiş, kısa saçlara sahiptir. Hafif toplucadır. Ancak, şişman denemez. Gözlerin altında, yarı belirgin morluklar vardır. Yüzündeki hatlara baktığımızda sert bir ifadeye sahip olduğunu söyleyebiliriz. Kalın bir burnu vardır. İri bir bedeni olduğu söylenebilir. Bu noktada, Yücel'n çeviri kitabı akla gelmektedir. Kitapta fiziksel güç, tinsel zayıflığın işareti olarak geçmektedir.

Altaylı, oldukça hızlı bir şekilde konuşmaktadır. Konuşurken ellerini kullanmaktadır. Fiziksel bir beraberlikle konuşması kimi zaman saldırganlığa dönüşebilir. Aynı şekilde, konuşmalarında kimi zaman argo kullanmaktadır. Karşısını dinlerken veya konuşurken masaya dayandığı anlar vardır. Konuşmaların belli bölümlerinde bakışlarını konuşmacıdan kaçıtır. Belki de, karşısındaki konuşmacıların bir çoğu ile diyalektik bir ilişki içinde bulunmasındandır. Kimi zaman kaba olmaktan çekinmez.

Takım elbise kullanan Fatih Altaylı, kollarını sıvamayı tercih eder. Bu arada parlak, metal saati dikkati çeker. Üçgene yakın ve bir L masaya benzer masanın çevresindedirler. Boğaz köprüsü ile insanların noktalarla ifade edildiği bir fon vardır.

Fatih Altaylı, kendisini meraklı biri olarak nitelenebilir. Aynı zamanda, kendisini en çok etkileyen kişinin eşi olduğunu belirtmektedir.

Asla takım sporu yapamayacağını belirtir. Birinin diğerinin hakkını yiyeceğini düşünür. Mücadele etmeyen insanın ölmesi gerektiğini bile düşünür. Buna paralel olarak, kendisini doğduğu günden itibaren başarılı bulduğunu belirtir. Birçok şeyi çok iyi yaptığını belirtir. İyi yemek, iyi spor, iyi araba kullanma.... Aca-ba, aşırı-erkekliğe mi yaklaşıyoruz? Belki de evet! Başbakan olmak istediğini de belirtir. Bu, bir anlamda güç göstergesidir.

Avlanmayı ve otomobil kullanmayı çok sevdiğini söyler. Çok iyi araba kullandığını altına basarak işaret eder. Araba yarışlarına katıldığını belirtir. Rekabetçi tutum iyice hypermasculinitysinin (aşırı-erkeklik) işareti olmaya başlamıştır.

Eşi, çocuk yapmak istemektedir ama kendisi bunu arzulamamaktadır. Belki de, erkekliğine gelebilecek bir tehlike olarak düşünülebilir.

Hızlı arabaları sevmesi, rekabetçi olması, başbakanlığı düşünmesi, kendisini Türkiye'nin en iyi soru soran adamı olarak görmesi, birkaç az uykuya dayanabilmesi (bu dayanıklılığı gösterbilmesi.....ile neredeyse bir hypermasculine çizmeye başlıyoruz!

SONUÇ

Larry King, gerçekten krallığını gösteren bir karakterdir. Bir babadır. Koruyup, kollayan bir baba ve fazlaca öne çıkmayan bir baba. Karşısındakini hırpalamayan, olabildiğince onu kollayan biridir. Fatih Altaylı ise King'e göre oldukça hırçındır. Farklı görüşte ise olabildiğince saldırganlaşan ve kimi zaman argo kullanabilen biridir.

Görünümleri itibariyle, Larry King, yaşlı bir kurttur. Bilge ve ağır başlıdır. Altaylı ise genç, biraz daha atletik görünümlüdür. King'in sağladığı babalık imgesi onda yoktur. Ancak, King'in yerine göz diktiği çok bellidir. O çabadadır. Fatih Altaylı, daha çok görselleştirme bir yerde yaptığını bilerek sergilemeyi seçmesiyle, bu yönde bir yaklaşımda kalması nedeniyle erkekliğini hem hypermasculinelige, hem de maçoğu taşıma noktasındadır.

Larry King, karşısındaki insanın derdini, anlatmak isteyeceklerini paylaşmaya, dertleşmeye, dinlemeye hazırdır. Ancak, Fatih Altaylı ise neredeyse daha çok yargıç konumundadır. Sorgular, sarsar ve kimi zaman bir çatışma içersindedir.

Larry King için anlatılanlar (olay) önemli iken Fatih Altaylı'da kişi (kendisi) öne çıkmaktadır. Merkezi kaplamaktadır. İşini yerine getirme çabası içersindedir ve bu arada gerçek erkekliği sergilenir. Bu arada ortaya anarşik bir haz da yansır.

Fatih Altaylı, programında sanki burada otorite benim demektedir. King için ise böyle bir kaygı sezilmemektedir. King, neredeyse karşısındakiyle eşit şanslara sahiptir. Babalığını öyle her an kullanmaz. Gerektiği yerde ve gerektiği kadar.

Fatih Altaylı, bir anlamda, Larry King'in yolunda giden daha toy birini sergilemektedir. Olabildiğince burada varım demeye çalışmaktadır. Larry King ise dingindir. Bulunduğu yerin neresi olduğunu iyi bilmektedir ve bir şey ispat etmesine gerek yoktur.

O halde, Larry King, ortaya çıkan özellikleriyle tok bir masculinity sergilemektedir. Hiçbir şey aşırı değildir, göze batmaz ve sırtmaz. Bu durum, Fatih Altaylı için böyle değildir. Burada demeye çalışır. Adeta bağırır. Hırçınlığı, tercihleri, gücü ve birçok diğer özelliği, ben Larry'de gördüğümüz erkekten daha fazlasına sahibim demektedir. O bir hypermasculinedir.

KAYNAKLAR

ABC News and Starwave Corporation (yılı yok) Larry King Star Bio

Armistead N (1975) Men's Liberation and Men Against Sexism, New York.

Benveniste E (1995) Genel Dilbilim Sorunları, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

CNN (yılı yok) CNN Anchors & Reporters-Larry King, New York.

Dyer R (1986) Coming to Terms, Jump Cut

Friars Club of California Biographies (yılı yok) California.

Geibel JP (yılı yok) The Larry King Approach to High Tech PR

Güven Z (1997) Affedemeyeceğim Tek İnsan Tansu Çiller, Hürriyet Gazetesi Eki, 18 Ekim.

Jeffords S (1994) Hard Bodies, Rutgers University Press, New Jersey.

King L (1998) Kiminle, Ne Zaman, Nerede, Nasıl Konuşmalı, İnkılap Yayınları, İstanbul.

Morgan D (1987) It Will Make A Man of You. Manchester University, Manchester.

Orman J (1987) Comparing Presidential Behavior. Greenwood Press, New York.

Raphael R (1988) The Man from the Boys: Rites of Passage in Male America. University of Nebraska Press, London.

Segal L (1992) Ağır Çekim, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Theweleit K (1987) Male Fantasies. Polity Press, Cambridge.

Yücel T (1997) İnsanlık Güldürüsü'nde Yüzler ve Bildiriler. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.